

Sygn. akt IV KK 209/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jacek Sobczak

SSA del. do SN Jerzy Skorupka

Protokolant Danuta Bratkrajc

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Zdzisława Brodzisza
w sprawie **M. J.**

skazanego z art. 279 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 29 października 2015 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego
od wyroku Sądu Rejonowego w Z.

z dnia 26 lipca 2012 r.,

1) uchyla zaskarżony wyrok i umarza postępowanie;

2) kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 26 lipca 2012 r. M. J. został uznany winnym czynu z art. 279 § 1 k.k., za który wymierzono mu karę 1 roku pozbawienia wolności, której wykonanie zawieszono na okres próby wynoszący 3 lata.

Wyrok ten nie został zaskarżony i uprawomocnił się w dniu 8 sierpnia 2012 r.

Od powyższego prawomocnego rozstrzygnięcia kasację w trybie art. 521 k.p.k. wniósł Prokurator Generalny, zarzucając przedmiotowemu orzeczeniu rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa procesowego:

1) art. 79 § 1 pkt 1 k.p.k. polegające na przeprowadzeniu postępowania bez wyznaczenia oskarżonemu obrońcy, mimo, że w czasie popełnienia zarzuczonego czynu był on nieletni, co w obliczu obligatoryjnego charakteru obrony w takim przypadku stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k.,

2) art. 13 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (dalej: u.p.n.; w brzmieniu obowiązującym w dacie orzekania, a uchylonego następnie na mocy ustawy z dnia 30 sierpnia 2013 r. o zmianie u.p.n.) w zw. z art. 18 § 1 pkt 2 u.p.n., polegające na wydaniu wyroku bez zastosowania nadzwyczajnego złagodzenia kary.

Podnosząc powyższe zarzuty, Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Z.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego w zakresie rażącego naruszenia art. 13 u.p.n. okazała się zasadna. Natomiast z uwagi na art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. rozpoznanie kasacji w zakresie zarzutu naruszenia art. 79 § 1 pkt 1 k.p.k. byłoby bezprzedmiotowe dla dalszego toku postępowania.

Nie budzi wątpliwości, że M. J. przypisanego czynu dopuścił się jako nieletni (urodził się 7 lutego 1986, a czyn popełnił w nocy z 18/19 września 2002 r.) i w związku z tym, na podstawie art. 1 § 1 pkt 2 u.p.n. w zw. z art. 1 § 2 pkt 2 lit a) u.p.n. zastosowanie w tej sprawie miały przepisy tejże ustawy.

Natomiast w czasie orzekania w Sądzie I instancji w niniejszej sprawie obowiązywał art. 13 u.p.n., przewidujący wobec nieletniego, który dopuścił się przestępstwa - ale w chwili orzekania ukończył lat 18 i zachodzą podstawy do orzeczenia umieszczenia w zakładzie poprawczym - umożliwił wymierzenie kary, gdy ten uznałby, że stosowanie środków poprawczych nie byłoby już celowe. W takim przypadku, wydając wyrok skazujący, sąd zobligowany był jednak zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

Sentencja wyroku Sądu Rejonowego z dnia 26 lipca 2012 r. nie zawiera rozstrzygnięcia o nadzwyczajnym złagodzeniu kary wymierzonej skazanemu. Świadczy o tym dodatkowo sam jej wymiar - 1 rok pozbawienia wolności, co stanowi dolną granicą ustawowego zagrożenia karą za czyn z art. 279 § 1 k.k. Oznacza to, że sąd *a quo* nie zastosował przepisu prawa materialnego, który miał obligatoryjny charakter, co stanowi akademicki wręcz przykład rażącego naruszenia prawa mającego istotny wpływ na treść orzeczenia (tak też SN w wyroku z dnia 21 października 2008 r., IV KK 311/08). Prowadzić to musiało do uchylecia orzeczenia.

Odmienne jednak od Prokuratora Generalnego należy ocenić konsekwencje tej decyzji procesowej. Wbrew stanowisku przedstawionym na stronach 4 i 5 kasacji, na podstawie art. 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2013 r. o zmianie u.p.n., do ewentualnego ponownego rozpoznania sprawy nie mogłyby mieć zastosowania dotychczasowe przepisy, gdyż przed wejściem w życie wskazanej nowelizacji, sprawa M. J. została prawomocnie zakończona. Brak jest zatem obecnie podstawy do pociągnięcia nieletniego do odpowiedzialności karnej i wymierzenia mu kary, a nie środka przewidzianego w u.p.n. Z kolei wobec faktu, że M. J. nie jest już nieletnim (ma 29 lat), nie jest także możliwe prowadzenie wobec niego postępowania przewidzianego w u.p.n.

Prowadzi to do konieczności uchylecia orzeczenia i umorzenia postępowania z uwagi na art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.

kc